

Wat ruist daar in het struikgewas?

Homo-ontmoetingsplekken: een taboe in de ruimtelijke planvorming?

Sinds het begin van de geschiedenis is publieke seks onderdeel van het homo-leven. In de Griekse oudheid waren sportscholen ontmoetingsplekken voor mannen en jongens om homoseksuele contacten te hebben.

Sindsdien is het verschijnsel 'homo-ontmoetingsplek' uitgebreid naar meer plekken in de openbare ruimte. In de ruimtelijke ontwikkeling wordt er echter zelden over gesproken. Het lijkt of er een taboe rust op de homo-ontmoetingsplek.

De eerste homo-ontmoetingsplekken in Nederland waren de openbare toiletten op het Centraal Station van Amsterdam. Nadat besloten werd het gebruik van de toiletten op stations voor seks te verbieden, trokken homo's de omringende parken in. Dit was een eerste stap in het gebruik van de publieke ruimte als homo-ontmoetingsplek. Bij de uitvoering van het Rijkswegenplan werden aan de nieuwe autosnelwegen grote tankstations gebouwd. De openbare toiletten van de benzinestations werden de nieuwe ontmoetingsplaatsen van homo's. Met het ontmoedigen van het gebruik van deze toiletten voor seksueel contact gingen de homo's naar de parkeerplaatsen en bosjes rondom de tankstations. Uiteindelijk leidde dit allemaal tot het gebruik van meer openbare plekken. Daar waar hetero's met elkaar seks hadden gingen ook de homo's heen, zoals de randen van bossen, naaktstranden en de duinen.

Door wie en waarom worden homo-ontmoetingsplekken bezocht? Van de mannen die deze plekken bezoeken, leeft 50 % van de mannen samen met een vrouw. Over de precieze motieven van deze mannen is weinig bekend, mede doordat het een taboe is te spreken over homo-ontmoetingsplekken. De gebruikers van homo-ontmoetingsplekken zijn een moeilijk bereikbare groep. Dit komt voornamelijk voort uit het hoge privacy gehalte op ontmoetingsplekken. Mannen komen meestal niet voor sociale contacten,

maar louter voor seksuele bevrediging. Het gaat zo ver dat een ongeschreven regel bij het gebruik van ontmoetingsplekken is, dat men bij een toevallige ontmoeting op straat elkaar niet aanspreekt. De meeste mannen willen niet dat bekend is dat zij gebruik maken van homo-ontmoetingsplekken. Belangrijk bij deze anonimiteit is de beschutting. De meeste mannen wensen niet gezien te worden op dergelijke plekken en zorgen ervoor dat zij uit het zicht van anderen blijven. Daarnaast komen er mannen die het geil vinden om anonieme seks te hebben in de buitenlucht. In de meeste gevallen gaat het slechts om de snelle bevrediging van seksuele behoeften. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat meer mannen deze behoefte hebben en dus om dezelfde reden homo-ontmoetingsplekken bezoeken. Op het internet kan makkelijk en snel gevonden worden waar je zijn moet en kunnen afspraken gemaakt worden.

Is het zo dat homoseksuelen in Nederland naar beschutte en anonieme plaatsen moeten om seks te hebben? Ik denk het eigenlijk niet. Hoewel homoseksuelen in Nederland nog steeds moeilijkheden hebben met het uiten van hun geaardheid, is ons land op het gebied van homoseksualiteit één van de meest tolerante landen op de wereld. Zonder schaamte kunnen homobars en andere homo-gelegenheden bezocht worden. Het taboe rondom homoseksualiteit is naar mijn

De parkeerplaats als gedoogde 'ontmoetingsplek' voor homoseksuelen.

Maartje Bulkens
Student landgebruikplanning
maartje.bulkens@wur.nl

idee doorbroken. Tegenwoordig staan we er niet meer van te kijken als iemand homoseksueel blijkt te zijn. Dit brengt me tot de vraag; moet er in Nederland dan wel ruimte gemaakt worden voor homo-ontmoetingsplekken?

Ik heb zelf moeite met het beantwoorden van de hierboven gestelde vraag. Ik zou graag willen zeggen; ja we moeten hiervoor ruimte maken. Immers, er is een duidelijke behoefte naar plekken in de openbare ruimte waar homo's (en ook hetero's) seks met elkaar kunnen hebben. Aan de andere kant druist het toch in tegen bepaalde normen en waarden van de samenleving. Het gedrag op ontmoetingsplekken wordt als aanstootgevend ervaren en er ontstaat ergernis. Verder komt ergernis voort uit fysieke overlast, zoals optrekkende auto's en rondslingerende afval zoals condooms en tissues. Daarnaast is er angst voor de aantrekking van criminaliteit. Op vele plekken in Nederland worden homo-ontmoetingsplekken vanwege de overlast gesloten. Volgens David Sibley ontstaat overlast door het aantasten van de zuiverheid van een plek. Mensen hebben de onbewuste behoefte om dingen die anders zijn buiten te sluiten. Aan de ene kant heeft dit te maken met fysieke zaken, zoals rommel, maar aan de andere kant kunnen dit ook andere mensen zijn, zoals bijvoorbeeld homoseksuelen. (Sibley, 1995¹) Ondanks dat ik denk dat de fysieke overlast reëel is, ben ik van mening dat de morele overlast belangrijker is. De gedachte geconfronteerd te kunnen worden met homo's (of hetero's) die seks met elkaar hebben, is voor mij in ieder geval een onprettige gedachte. Ik hoef niet geconfronteerd te worden met mensen die seks met elkaar hebben. Voor mij heeft dit niets met geaardheid te maken, maar meer met respect voor elkaar. Ook de meeste homo's zitten niet te wachten op een confrontatie met anderen. Zoals ik hierboven al beschreven heb, zoeken homo's de anonimiteit op en begeven ze zich in dichter begroeide bossen. Iederen is bekend met de homo-ontmoetings-

plekken in zijn of haar omgeving. Het is vrij makkelijk om deze plekken te mijden, je hoeft helemaal niet geconfronteerd te worden met homo's die seks hebben in de openbare ruimte. Misschien is het dus meer een zaak van wederzijds respect. Misschien moeten wij hen hun gang laten gaan, terwijl zij zorgen dat ze niet pontificaal in de openbare ruimte seks hebben.

Helaas wordt dit wederzijdse respect in het beleid rondom homo-ontmoetingsplekken vaak niet uitgevoerd. Steeds vaker worden homo-ontmoetingsplekken door gemeenten gesloten. De bossen worden uitgedund, er worden hekken geplaatst, groot vee wordt ingezet of er worden doornige en stekelige struiken geplant. Op deze manier wordt het voor homo's onmogelijk gemaakt om hier seks met elkaar te hebben. Ondanks dat ik vind dat niemand geconfronteerd hoeft te worden met homo's die seks met elkaar hebben, stuit ook dit me tegen de borst. Als niemand last ondervindt van een ontmoetingsplek, dan zou deze gewoon moeten blijven bestaan. De behoefte aan dergelijke plekken is er en waar ruimte geboden kan worden, moet er volgens mij ruimte voor zijn.

Een enkele gemeente staat positiever tegenover ontmoetingsplekken, zoals de gemeente Best, waar de burgermeester een 'officiële' status wil geven aan een aantal Homo-ontmoetingsplekken. Zij deelt met mij de overtuiging dat wanneer je een bepaalde plek verbiedt, het probleem zich slechts zal verplaatsen. Op deze 'officiële' plekken komen extra faciliteiten, zoals meer afvalbakken en bankjes. Daarnaast heeft de gemeente een speciaal beleid ontwikkeld waarin beschreven staat wat wel en niet mag op dergelijke plekken. (Bij wet is het overigens verboden seks in het openbaar te hebben). Een ander saillant detail is, wanneer men de regels overschrijdt en een bon krijgt, dat deze niet naar het huisadres wordt gestuurd, maar contant op het politiebureau betaald kan worden. Dit is om te voorkomen dat de mannen thuis in de

problemen komen. (Gaykrant, 2005) Het laatste zal ongetwijfeld mensen tegenstaan. Het impliceert het goedkeuren van overspel.

Als ik een definitieve uitspraak moet doen over homo-ontmoetingsplekken, dan sluit ik me graag aan bij de weg die de gemeente Best is ingeslagen. Deze gemeente laat zien hoe het taboe rond homo-ontmoetingsplekken doorbroken kan worden. Door het taboe te doorbreken ontstaat de mogelijkheid met elkaar over dergelijke plekken te praten en kunnen zowel de homo's als anderen de openbare ruimte gebruiken op een manier die zij wensen. Door met elkaar in gesprek te gaan kan er meer wederzijds begrip ontstaan en meer rekening gehouden worden met elkaar. Daarnaast zou ik er graag voor willen pleiten om in de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting bewuster ruimte te bieden aan homo's en meer in het algemeen aan andere minderheden in de samenleving. Voor veel lezers was dit waarschijnlijk een eerste confrontatie met de homo-ontmoetingsplek. Dit geeft aan dat er wel degelijk een taboe rust op bepaalde verschijnselen in de ruimte.

Noot

¹ Sibley, D. Geographies of exclusion : society and difference in the West, 1995

Summary

Gay-meeting points have had a long history. In the Netherlands, these places moved from city-gardens to the toilets of filling stations and from there to the brushwood next to the high-ways. Nowadays, there are some annoyance-problems with these gay-meeting points. Most problems are caused by the behaviour of the guests and the garbage they leave behind. In the municipality Best, they openly talked about the topic. As a result of that, the local authority developed a special policy for some 'official' meeting points. According to Maartje Bulkens, talking about this phenomenon brings more comprehension for all the users of the public space.